SPONSUS SANGUINUM SIUE CHRISTI CUM CRUCE CONNUBIA ORATIO HABITA IN...

Girolamo Savignano, Valenti Gonzaga

EMINENTISSIMO 004
PRINCIPI
ANTONIO
CARDINALI
BARBERINO

FRANCISCVS FILICAIA F.

ELAPSVS è Cœlo Deus amaras cum Cruce nuptias dulcissimè celebrauit; sed non nisi vt Terra Cœlo nuberet sponso. Hæc Cœli, terræq; splendida connubia, vt dote firmaret planè profecticia, suam vendere vitam Christus compellitur; adeoq moriens in eam nos prolem suscitat, cui Crux cunæ, Cœlum parens, pa-

trimonium eſt Deus. Hæc eſt Eminentiſs. Princeps) amœniuſcula lacrymoſæ huiuſce orationis pompa, quæ funeſtiſſimæ atrocitatem hiſtoriæ tantisper mitigauit, vt oculo perlegi poſſet innocenti. Tu quoque (ſi deprecari fas eſt ab humaniſſimo Principe) venerandum mihi ſupercilium mitiga maieſtatis tuæ, vt aſſoles: atque dum Hieronymi Sauignani Hæmatonymphium tibi exhibeo, duos recipe in tui ſinum beneuolentiſſimi patrocinij ſeruos tibi addictiſſimos, vtrunq. foue. Vale.

ORA-

ORATIO.

VNESTISSIMA hæc patibulati numinis historia B. P. hoc inter decumana scelera scelerosissimũ crimen, hoc publicæ calamitatis miserabile iustitium tantum ingerit animo atrocitatem, horrorem tantum, vt Senatoriam hanc totius humanitatis Orchestram, & verissimæ exedram pietatis malè deceat, nisi mitiori aliqua orationis pompa, & dicendi charactere mansuetiori in speciem emollescat amœniorem. Agè igitur; mutata rerum facie tantisper in melius, resonent nobis hodiè, quasi è theatro Hierosolymæ data in communem totius orbis scœnam maritalia connubia, in quibus Sponsus sanguinum Christus nuptialem sibi thalamum seligat Caluariam, vt Crucem ducat vxorem, à qua non aliud expectet dotis patrimonium, quàm mortem, Et sanè præfestina cruciarij huiusce Connubij sponsalia, vel iniuerat iam olim, vel iurauerat Sponsulus, cum mundum ingrediens, corpus sibi in sacrificium aptari, sibi lętatus Crucem destinari, visus est quodamodò Patri dicere: *ad Hebr. 10.*

Ps.39. Deus meus volui, & Crucem tuam in medio
1.Cor.7 cordis mei; hoc est nihil habet hæc nupta, quod
non placeat viro suo, & quam postmodum desponsaturus sum sanguine, nunc animo gaudēs prælibo, non prius in lucem editus, quàm datus
ad Gal. 4. Cruci. Quandò verò aduenit plenitudo temporis, & cœna iam nuptialis instruebatur, accepit Iesus panem, similiter, ac calicem, ac benedixit: vt nimirum dum singulis quibusq. ferculis Crucis signum inducit, charissimæ imprimat Sponsæ imaginem, & iam non liceat vel micam ex hac mensa accipere, quæ sponsam non sapiat, quæ non redoleat Crucem. hinc, & cantiones amatorias nouus Psallocytharista decantando hymnũ dicit, & egreditur trans Torrentem Cedron.
Io.18. Incesserat hic mihi animum cupido, incusandi acritèr sponsum; quòd diuerticula quærat, quòd
apud Carths. in c.1. Io. Hist. Schol. in 3. Reg. c.26. Cant.8 non maturet in Caluariam. Sedenim litteris quorundam testatum accipio, arborem illam, quæ nobilissimo Reginæ Sabæ vaticinio fieri debebat in Crucem, transmittentibus hunc torrentem diù pontem dedisse. Quærit hic adeò bonus Sponsus amatissimam Sponsam, nec timet illam in fluuio reperire, quià aquæ multæ non possunt extinguere huius connubij charitatem. vbi tamen non reperit, progressus pauxillum venit in hortum Gethsemani, ibiq. præ dolore Sponsæ,
Matt. 14. vt ita dicam fugacis, cœpit tædere, & mœstus
esse.

esse. Inspectabat hinc, atque hinc, si quà forte videret arbusta, in quibus Sponsæ genus, & quasi gentem agnosceret. dolebat, ea nondum adoleuisse in ætatem connubio parem, hoc est nondũ in trabem ingentem arborescere. Alloquebatur, rogitabat: num quam diligit anima mea vidistis, vt sub vmbra illius, quam desidero requiescam? Et verè si vlmus Apollonium afflata dicitur mentitâ salutatione; quid ni verius canticorum sponso, & Pomo vltro admurmurarint omnia ligna syluarum; implexasq. ramorum propagines placidè sollecitando, mille aut Cruces insonuerint, aut effinxerint. Amplectebatur, tenebat, osculabatur, maritas plantas, tam intimo cordis sensu commotus, vt exclamare liceat? Si in viridi hæc fiunt, in arido quid fiet? procidebat in faciem suã factus in agonia; sed nescias benè distinguere an mortis, an amoris. continebat quantum poterat in officio, & in precibus somniculosos discipulos, vt & ipsi id à Patre contenderent enixè, ne alteri fortassè nuberet tam chara sponsa. Cecidit res è consilio. Adlegatus illi è cœlo Angelus in aliquatum pœnæ leuamenum, docet, rata inibi esse connubia in actis Diuinitatis. calicem indè passionis demitti, hoc est Cruciario dignum Sponso Philtrum amatorium. aduentare Cohortem cum laternis, hoc est cum tœdis maritalibus, adesse iam in limine Crucis præludia, præ-

Cant. 3

apud Philost. lib. 6. c. 5.

Luc. 23

esse

esse militi Iudam Iscariothen, hoc est intimum Christi desertorem optimum esse nupturientis Crucis paranymphum. Quo adeò delectatus nũcio est bonus Iesus, vt si Parisiensem Cancellarium audimus, præ lætitiæ exuperantia sanguis primùm in venis commoueri, salire, tripudiare: tum verò foras sese per vim proripere, erũpere, exultare. Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. O nouas amoris illecebras! ò nusquam audita patibulandi sponsi gaudia magis opportuna, tot quasi labijs ridere, quot circunquaq. effusus aperit venas cruor. Decurre, decurre ò sanguis in terram profusiùs, quæ si alias decidua è Cœlo pluuia se vulnerari sensit, nunquam perfectò fortunatiùs, quàm cũ hodie reperiet in suo vulnere sanguinem; intelligetq., dum rores sunt cruor, non rosas progignẽdas, sed cruces. Decurre, & si forte per huius abrupta montis delapsus, in decurrentes subiecti fluminis vndas deueneris, tunc enimverò sentiet se Cedron non Cæsaris fortunam, sed maximam amantis numinis partem vehere; sentiet se vel dignitate parem cum Iordane, vel maiorem; ille factus est in Baptismum fluminis, hic & amoris, & sanguinis. Decurre, vt hoc quasi onere leuatus sponsus, expeditior aduolet; nescio an dixerim in occursum proditorum, an in complexum Crucis. Certè rectà itur ad Crucem, cum in

Gerson lib. de Pass. Christi tom. 2.

Luc. 22.

itinere

nnere offenditur Iudas. Amice, inquit, ad quid venisti? in amicitiæ tessera non tã perfidiã accuso, quàm prudentem approbo calliditatem. hæc sponsis retia sunt opportuna. non poteras melius capturam designare spõsi, quàm osculo. quòd si designas morti, hoc etiã habent oscula, vt plerũq. non beneuolentiæ signa sint, sed artes: quæ muto oris silentio fraudem non loquuntur, quià contegunt, dulcedinem simulãt, inspirant venenum. Quem tuus iste vel collectitius miles, vel nuptiale Crucis satellitium quærit; Ego sum; alios quæso sinite abire; qui Crucis anhelet nuptias, is vnus est Deus. Intereà, quanquam vltrò se inducentem in vincula, non cessant arctissimè conuincire, in terram detrudere, tundere, proculcare. raptant, discerpunt conscindunt; nec sequi sæuitiam potest æquo passu allata Diuinitas. malè acceptum, male habitum sistunt ante Iudices reum, accedunt falsi testes, in multis accusant. Fateor. nunquam relata in tabulis maiora facinora; sed accusatorum non rei. nunquam magis denegata Cæsari tributa; sed verum Cæsarem interimendo. nunquam verius per seditionem tumultus in populo excitatus; sed quia populus sine principe scopæ siùe vinculo. blasphemauerit forte Christus? non tamen veritati, sed vobis o Iudices. regẽ se fecerit per iniuriam? sed regna occupaturus cõtumeliç. aliquid sceleris patrauerit innocẽtia?

Matth. 18. *Ps. 18.* *Io. 18.*

tia? sed hoc vnum, quòd Crucem depereat. O non tã sceleris iudicium, quàm schola dilectionis, in qua propterea amorem didicerunt Herodes, &
Luc. 23. Pilatus: & facti sunt amici in illa die. Erraui fortassè. Quomodo illa dicenda sit dies, in qua duo sidera coaluerunt in vnum, vt solem extinguerent? in qua hoc dirum amoris phœnomenon visum est in terris, vt videlicet nequeãt hìc duo conciliari in amorem, quin oderint Deum; & amantium proles, sit numinis parricidium. Ergo flagris destinatur, & spinis, accurrunt Virgatores, vt emendatum dimittant: & quia nequit Diuinitas emendari, peribit. accurrunt vilissima militiæ capita, & regem sibi coronant, per iocum: vt gregario cuiq. iam liceat esse Prętorianum. accurrũt omnis ordinis, omnis conditionis efferatissimi viri, & voces illas ingemi-
Marc. 15 nant: Crucifige, Crucifige: ignari, quòd nuptias insusurrant, & voluptuosa tormenta. Sed bené est. decuit Christum à planta pedis vsque ad
Isai. 5. verticem capitis cruentatum purpurascere: conre pauimentari solum, atria conspergi, absorberi Colũnam: vt in nuptiarum die, & vestium apparatus, & peristromatum concolor esset spõsæ paludamento, quæ sanguine circunquaq.
Cant. 7. dimanat, & quasi purpuram habet in canalibus. decuit sponsum, seruato veterum more, eam inducere capiti suo coronam, quam dono dedisset

spon-

sponsa,& Cruciaria sponsa nō auream profectò, daret, sed spineam. decuit suffigendi in Cruce Redemptoris facinus tantum esse, vt ad illud suadendum, non vnius oratoris eloquentia esset necessaria, sed populi; vt illud crimen cum multis participaretur, quod paucorum certè pectora non caperent. Reliquum nunc est; vt è parentis domo abductam, accipiat sibi vir nuptam suam, introducendam postmodum in thalamum nuptialem; hoc est, vt accepta Christus à Synagoga Cruce, exeat baiulans sibi illam in eum, qui dicitur, Caluariæ locum. O geminos sponsos, sed non geminos truncos! Doleo tibi amantissimè Iesu, quod præuolantem in Simonis Cyrenęi humeris sponsam assequi non potes, languidus ab amore. Præmitte illi amantium more pro hac, quantulacunq. est absentia, imaginem tui. Aderat bona pronuba cum linteis Veronica, & Sponsus, vt pictorem melius referret imago, sese ipsum conspersit in tela. nimirum amantis pictura est, non alio vti colore, quàm Sāguine. Sic pingitur, quando Apelles est Deus; qui si præter vultum reliqua corporis lineamenta non colorat, hoc ideo est, quia iam iam tenet Caluariam; quò, vt ventum est, in arctissimos proruit Sponsæ complexus suæ, & crucifixerunt eum. Sic enim verò trabalibus vere clauis configendum erat beneficium maritale. Habetis consumata iam omnia. *Io. 19.*

Has